

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	43527
Nom	Identitat, cultura i història
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	5.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2159 - M.U. en Pensament Filosòfic Contemporani 12-V.2	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2159 - M.U. en Pensament Filosòfic Contemporani 12-V.2	10 - Identitat, cultura i història	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
PEREZ RODRIGUEZ, BERTA MARIA	359 - Filosofia

RESUM

En la frontissa entre els segles XVIII i XIX la filosofia moderna, és a dir, el pensament que entén la raó de l'home com a fonament o subjecte, incorpora als seus problemes el del temps i el llenguatge o, si es prefereix, la cultura. Es reconeix llavors, per dir-ho de manera molt general, que no pot comprendre la constitució de la identitat del subjecte al marge de la realitat històric-lingüística, és a dir, de l'àmbit de la finitud. Aquesta irrupció de la finitud en l'espai de la raó determina, doncs, el pensament contemporani des del seu origen i explica que, almenys en molt bona mesura, es constitueixi com qüestionament de la identitat del subjecte en tant que fonament i fins i tot com a simplement donada (i no "construïda").

La radicalitat del pensament de Žižek s'expressa, entre altres coses, en l'afirmació explícita del caràcter il·legítim (encara que alhora necessari) de la identitat del subjecte (sigui individual o col·lectiu) i és indissociable del seu desemascarament de la veritat de la subjectivitat moderna com pur buit o com el forat a la substància que explica que la nostra realitat sigui simbòlica (lingüística o, si es prefereix, "cultural") i històrica.

A la primera part d'aquest curs tractarem de comprendre la manera en què Žižek entén el funcionament del nostre llenguatge en tant que moviment dialèctic (amb Hegel) i en tant que cadena significant (amb

Lacan). Des d'aquí es podrà aclarir el sentit en què considera que la realitat simbòlica és virtual i inconsistent i, des d'aquí, al seu torn, la manera en què redetermina la noció d'ideologia (en tant que indissociable de "el fantasmàtic") en el seu treball crític. En aquesta part de l'assignatura l'atenció a la seva lectura dels "idealismes del discurs" i més en concret la seva confrontació amb el pensament de Derrida resultarà indispensable.

A la segona part del curs es tractarà d'aclarir la crítica que Zizek porta a terme de la filosofia de la història del marxisme clàssic per entendre finalment la seva comprensió de l'esdeveniment i de l'escriptura retroactiva de la història. Només des d'aquí es podrà comprendre la "refundació" de la possibilitat de la revolució a la qual aspira en general la seva obra.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No es necessari cap coneixement previ específic

COMPETÈNCIES

2159 - M.U. en Pensament Filosòfic Contemporani 12-V.2

- Que els estudiants sàpiguem comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Millorar les destreses relacionades amb l'exposició i defensa oral d'una dissertació o assaig, així com la participació en debats i el treball en equip.
- Millorar l'aptitud per a elaborar textos escrits amb claredat, orde i precisió.
- Saber reconèixer i valorar el pensament original i creatiu.
- Coneixement en profunditat de l'estat de la qüestió en els principals àmbits del pensament filosòfic contemporani.
- Coneixement especialitzat dels problemes, arguments i mètodes pròpiament filosòfics que s'expressen en els textos clàssics i afavorixen la capacitat d'analitzar textos, exposar teories i discutir arguments.

- Comprensió en profunditat de la dialèctica involucrada en distintes qüestions filosòfiques, amb vista a identificar els punts problemàtics i les seues perspectives de tractament i eventual solució.
- Desenvolupament de la capacitat de reflexió crítica sobre el present i els seus problemes sobre la base dels recursos conceptuals procedents de les diferents disciplines filosòfiques.
- Capacitat per a identificar tipus de discurs, formes vàlides i no vàlides de l'argumentació.
- Millorar l'aptitud per a argumentar amb precisió.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

OBJECTIUS GENERALS

El primer objectiu del curs és comprendre el desafiament que suposa per al pensament contemporani pensar el temps i la història, en la mesura que, com a contemporani, sap efectivament que això exigeix elevar-se a una determinació postmoderna de la identitat i la raó des de les que s'haurà d'escometre l'empresa. En aquest sentit serà crucial entendre els motius i els trets generals de la crisi de la filosofia de la història que ha tingut lloc en els últims dos segles. La crítica de Heidegger al temps i la història hegelians, especialment, ens permetrà entendre les exigències que la filosofia contemporània s'imposa a si mateixa en relació a aquest problema: donar compte del temps serà donar compte de la possibilitat de l'obertura i el nou, de l'autèntic "esdevenir".

El segon objectiu és dur a terme des d'aquí una relectura del pensament d'Hegel sobre el temps i la història per tal de trobar, per una banda, el fil d'una reinterpretació de la seva obra i, d'altra, noves claus per pensar el temps mateix.

DESTRESES A ADQUIRIR

- Capacitat per comentar i interpretar textos d'autors clàssics del pensament contemporani.
- Capacitat per compondre un assaig d'investigació.
- Capacitat per elaborar una bibliografia sobre l'obra d'un autor o sobre un tema d'investigació.

HABILITATS SOCIALS

- Capacitat per exposar i discutir un problema filosòfic públicament.
- Capacitat per argumentar una tesi en un debat filosòfic.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ: ZIZEK ENTRE HEGEL I LACAN: 3 setmanes

- a) Metafísica transcendental: substància i subjecte
- b) Metafísica de no-tot: gaudi i desig

2. LA REALITAT SIMBÒLICA. 4 setmanes

- a) La simbolització del que Reial o la originarietat del conflicte.
- b) La simbolització com totalització: la il·legitimitat de l'universal.
- c) El caràcter virtual de la realitat:
- d) La crítica de la deconstrucció: el Reial i el suplement.

3. LA CRÍTICA DE LA IDEOLOGIA: 3 setmanes

- a) Marxisme i psicoanàlisi.
- b) Ideologia i fantasma.
- c) El lloc de la crítica de la ideologia.

4. HISTÒRIA I ESDEVENIMENT: 4 setmanes

- a) Acció i simbolització: l'acció com crim.
- b) El fracàs de l'acció o del primer moment de l'esdeveniment
- c) L'escriptura retroactiva o el segon moment de l'esdeveniment
- d) La repetició de la revolució.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	24,00	100
Tutories reglades	11,00	100
Elaboració de treballs individuals	45,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
TOTAL	100,00	

METODOLOGIA DOCENT

Excepto la primera sesión introductoria, el curso tendrá la forma de un seminario dirigido por la profesora en el que se leerán y discutirán textos clásicos de la filosofía contemporánea y en el que participarán activamente los alumnos.

AVALUACIÓ

Se establecerá de acuerdo con las normas generales que rigen en este máster, aprobadas por la Comisión de Coordinación Académica y reproducidas en la memoria de acreditación (disponible en la web del máster).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Zizek, S., El más sublime de los histéricos, Buenos Aires, Paidós, 2013.
- El sublime objeto de la ideología, Madrid, siglo XXI, 2010.
- El acoso de los fantasmas, Madrid, Siglo XXI, 2010.
- Lacrimae rerum, Barcelona, Debate, 2006.
- El sujeto espinoso, Buenos Aires, Paidós, 2011.
- Menos que nada, Madrid, Akal, 2015.
- Contragolpe absoluto, Madrid, Akal, 2016.
- Acontecimiento, Madrid, Sexto Piso, 2018
- Repetir Lenin, Madrid, Akal, 2004.